

✻ DE STER. ✻

Half-Maandelijksch Tijdschrift van de Heiligen
der laatste Dagen.

(OPGERICHT IN 1896.)

Gij zult geene valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

NEGENDE GEBOD.

*Die antwoord geeft, eer hij zal gehoord hebben, dat is hem
dwaasheid en schande.*

SPREUKEN 18 : 13.

No. 5.

1 Maart 1909.

14de Jaargang.

EEN EN ANDER OVER DE MORMONEN.

Onder bovenstaanden titel verscheen een artikel in „De Nederlander” van 14 Dec. 1908. Dit artikel bevat eenige regelen van Ds. C. L. van den Broek, predikant te Schiedam, en verder eene „waarschuwing” van eene dame. Genoemd artikel is door vele godsdienstige bladen overgenomen. Aangezien nu dit artikel niet alleen getuigt van groote onbekendheid met de leer en het leven der Mormonen, maar tevens onwaarheden en valsche beschuldigingen bevat, zoo zullen wij in ons tijdschrift eenige ophelderingen geven, opdat onze lezers gelegenheid zullen hebben te zien in hoeverre dat artikel betrouwbaar is en waarheid bevat.

Ds. Van den Broek maakt eerst melding van een Engelsch geschriftje, dat hem in handen is gekomen. De vraag is niet wat er in dat geschriftje staat, maar of hetgeen er in staat *waar* is. Een ieder weet dat er wel geschriften zijn die zaken verdraaien of onwaarheden vertellen; met betrekking tot een ernstige zaak is een onderzoek noodig. Salomo zegt, dat het dwaasheid en schande is, antwoord te geven alvorens gehoord te hebben. Nu, zulk een gehoor zal rechtvaardig moeten zijn, zooals men voor een rechtbank zou doen, door beide partijen te hooren. Aangezien er niet vermeld wordt welk boekje dat is en wat er in staat, zoo kunnen wij er niet verder over schrijven. Wij willen alleen melden wat er staat in een boek, dat de vrucht is van een langdurig en onpartijdig onderzoek, en dat geschreven is door iemand die bekend is als onpartijdig en verstandig en aan wiens betrouwbaarheid niet wordt getwijfeld:

Dit boek is het 21ste deel van „De geschiedenis der Pasific Staten”, door H. H. Bancroft en waarin Utah behandeld wordt. In het voorbericht verklaart de schrijver: „Nimmer bij al zijne geschiedkundige navorschingen de waarheid te hebben moeten uitgraven van onder zulk een ontzettenden berg leugens, als er omtrent dit volk — de Mormonen — zijn opeengestapeld”. Genoemde schrijver legt een gunstig getuigenis af omtrent hen. H. H. Bancroft is een bekend en beroemd geschiedschrijver.

Hoe betrouwbaar de geschriften zijn die gewoonlijk over de Mormonen geschreven worden, kan uit de volgende aanhaling blijken:

„Vanwaar heeft het publiek zijne inzichten omtrent het Mormonisme verkregen? Van anti-Mormonen alleen. Ik heb de geschriften over dit onderwerp doorsnuffeld en toch kan ik niemand zeggen waar te gaan voor een onpartijdig boek over het Mormonisme van later datum dan Burtons „City of the Saints”, uitgegeven in 1862 . . . Maar leg Burton ter zijde en ik denk, dat ik een ieder kan uitdagen, om een ander boek omtrent de Mormonen te noemen, dat achtenswaardig is. Vanaf dat in waarheid vreeselijke boek „The History of the Saints”, uitgegeven door een zekere Bennett (een anti-Mormoon heeft hem „de grootste schurk” genoemd „die ooit naar het verre Westen is gekomen”) in 1842, tot op dat van Stenhouse in 1873, is er volgens mijn kennis niet één geschrift van een niet-Mormoon voor het publiek gebracht, dat door de verdraaiing van feiten, volkomen betrouwbaar is. En toch is het van deze boeken — want er zijn geen andere — dat het Amerikaansche volk bijna al zijne denkbeelden verkregen heeft omtrent het volk van Utah”.

Deze aanhaling is uit het boek „Sinners and Saints” geschreven door Phil. Robinson. Zij die iets weten omtrent Engelsche schrijvers, moeten getuigen, dat Phil. Robinson betrouwbaar is en een goeden naam heeft verworven door onpartijdigheid als schrijver. Wij laten het aan Ds. van den Broek verder over om te beoordeelen uit welke bronnen dat Engelsche geschriftje geput is.

De eerwaarde heer maakt dan zijnen lezers bekend, dat die dame (de schrijfster) „door bijzondere omstandigheden met het doen en laten der Mormonen is bekend geworden.” Als het een eerlijke zaak is, en als zij overtuigd is voor een rechtvaardige zaak te strijden, waarom dan niet er voor uitgekomen en bewijzen aangehaald? Maar neen! Er wordt geen naam genoemd, niets bewezen en alleen maar beschuldigingen gedaan. Dit bewijst echter niets. Ook Jezus werd beschuldigd, ja, er waren zelfs getuigen die tegen Hem getuigden; maar wij weten, dat deze beschuldigingen valsch waren en zoo ook de getuigen. Hoe weten

wij dat? Door Zijn leven, Zijne woorden en hetgeen van Hem gezegd werd door personen die met Hem bekend waren, te onderzoeken. Is het niet recht en billijk denzelfden regel met andere personen of zaken te volgen?

De dame verwijst naar een mededeeling: „Dat alle Mormoonsche zendelingen in Pruisen binnen de 24 uur over de grenzen gezet zouden worden.” Dit bewijst echter niets, maar spreekt zelfs in hun voordeel. De waarheid is steeds vervolgd geworden. De Bijbel en de geschiedenis der wereld zeggen dit duidelijk. Ja, er staat zelfs geschreven, dat vervolging het deel der geloovigen zijn zou. In Hand. 28:22 lezen wij, dat de Kerk van Christus een sekte werd genoemd en overal werd tegengesproken. Laat de dame eens de geschiedenis der eerste Christenen, der hervorming en der christelijke Kerk in Nederland bestudeeren en zij zal zien, dat het „over de grenzen zetten” vroeger wel meer heeft plaats gehad met andere personen. Waren zij daarom slecht of verkeerd? De vraag is echter, zijn het geldige redenen of is het waarheid, waarvoor zij over de grenzen zijn gezet. Een onderzoek zal doen zien, dat het dezelfde lasterpraatjes waren, waar de dame gebruik van maakt, om de menschen te waarschuwen. Over dit punt willen wij alleen maar zeggen: leest het verslag der Duitsche Zending op blz. 95 en gij zult zien hoe het met het Mormonisme in Deutschland gesteld is. Dit zijn getallen die spreken.

Zij zegt verder „door eene zeer nauwe aanraking met de Mormoonsche Kerk bekend geworden te zijn”. In hoeverre zij betrouwbaar is, blijkt uit hare mededeelingen omtrent de Mormonen, die van groote onbekendheid getuigen. Zij zegt, dat „de Mormonen in Joseph Smith hun geestelijken vader hebben”. Verder zegt zij niets over dit onderwerp. Wij kunnen eveneens zeggen: „De Calvinisten hebben Calvijn, de Lutherschen hebben Luther tot hun geestelijken vader”. De Mormonen noemen zich echter niet naar Joseph Smith en dit getuigt *tegen* zijn vaderschap, want gewoonlijk wordt een kind naar zijn vader genoemd. Neen, de zaak is als volgt: De Heiligen der laatste Dagen erkennen Joseph Smith als een middel in Gods hand, om de Kerk des Heeren in deze laatste dagen op te richten, zij erkennen hem als een dienstknecht Gods en als een profet, zooals er in de dagen van Israël en van de eerste christenen op aarde waren. Als men dit een „geestelijken vader” noemt, dan was ook Mozes een geestelijke vader en vele andere mannen en het is niet verkeerd hun gelijk te zijn.

Zij zegt verder, dat „die man beweert van God een boek ontvangen te hebben, waarin allerlei plannen en voorschriften voorkomen”. Zij is er zoo goed mede bekend, dat zij niet eens

den naam geeft. Hoe verwacht zij dan dat anderen haar getuigenis zullen aannemen? Vermoedelijk bedoelt zij het „Boek van Mormon”, maar als dat zoo is, dan is zij de plank mis, want van plannen en voorschriften kan men daarin niet veel vinden. Het Boek van Mormon bevat „de geschiedenis van het volk dat bekend is onder den naam van Roodhuiden; hunne afkomst, zeden, gewoonten en godsdienst”. Dat is dus iets geheel anders. De overleveringen, opgravingen en geschiedenis geven steeds meer en meer bewijzen voor de waarheid van hetgeen in dat boek vervat is.

Verder toont zij weder hare bekendheid — onkunde — door te zeggen: „In de provincie Utah was hun een plek dicht bij het Zoutmeer door God aangewezen, om alle zijne volgelingen daar te vergaderen uit de heidenen”.

Evenwel: Toen zij daar kwamen was Joseph Smith dood. Hij werd vermoord 27 Juni 1844. De Mormonen kwamen in de Salt Lake vallei 24 Juli 1847. Uit het gezegde van die dame schijnt het alsof er geen groote verwachtingen waren met betrekking tot de vergadering, want zij zegt: „Een plek bij het Zoutmeer was aangewezen en die plaats is tot eene groote stad geworden”. De waarheid is echter als volgt:

Op 2 Nov. 1831 gaf Joseph Smith een openbaring over de vergadering, (zie afd. 133 vers 12 en 13 van Leer en Verb.). Wij lezen daar: „Laat hen, daarom, die onder de Heidenen zijn, naar Zion vluchten. En laat hen die van Juda zijn, tot Jeruzalem, tot de bergen van het huis des Heeren vlieden”. Dus niet naar een plek bij het Zoutmeer, maar naar Zion. Nu zullen wij eens zien waar dit Zion of die vergaderplaats zijn zou. Het tiende geloofsartikel zegt: „Dat Zion zal gebouwd worden op het westelijk vasteland”. Niet bij het Zoutmeer. In Leer en Verb. afd. 57:1 en 2 lezen wij: „Geeft gehoor, o gij ouderlingen Mijner Kerk, zegt de Heere uw God, gij die uzelfen volgens Mijne geboden tezamen vergaderd hebt, in dit land, hetwelk het land Missouri is, hetwelk het land is, dat Ik aangewezen en toegewijd heb voor de vergadering der heiligen: Daarom, dit is het land van belofte, en de plaats voor de stad Zion”. Dit klinkt dus heel anders als een plek bij het Zoutmeer”. Maar, zal men vragen, hoe is het dan, dat de Mormonen in Utah zijn? Wel zij werden genoodzaakt hunne landen en huizen te verlaten in 1846, omdat toen hetzelfde plaats had als nu, namelijk laster en valsche beschuldigingen waren ingebracht.

Zij die werkelijk bekend zijn met de opofferingen en ontberingen door de Heiligen der laatste Dagen ondergaan, zullen anders schrijven en spreken als deze dame en Ds. Van Den Broek.

Joseph Smith had vóór zijn dood reeds geprofeteerd, dat de Heiligen der laatste Dagen naar het Westen zouden gaan en *in het rotsgebergte een groot en machtig volk* zouden worden. Geen plek dus bij het Zoutmeer, maar een groot en machtig volk in het rotsgebergte. Utah dat zevenmaal grooter is dan Nederland is overal bezet met Mormoonsche steden en dorpen en zelfs worden die in de omliggende Staten en in Canada en Mexico gevonden. Een groot verschil dus met „een plek bij het Zoutmeer, die eene groote stad is geworden”. Met betrekking tot het bouwen der stad Zion en het vergaderen op de door openbaring aangewezen plaats, wil ik alleen dit zeggen, dat al deze dingen vervuld zullen worden en de Heiligen der laatste Dagen zullen spoedig die verwoeste plaatsen weder opbouwen en het zal alles vervuld worden.

Wat de aanwezigheid van een schouwburg, danszalen enz. betreft, wenschen wij op te merken, dat deze instellingen ook hier in onze steden gevonden worden en onder de eigenaars, bezoekers enz. worden er zeer vele leden van de christelijke kerken gevonden. Dit kan niet weersproken worden. Is het recht anderen te beschuldigen van iets waaraan men zelf schuldig is? De schouwburg staat ook niet „naast den grooten tempel”, men moet nog omtrent 5 minuten loopen! maar, abuizen zijn menscheijk. Als de schrijfster echter werkelijk met de Mormonen op de hoogte was, dan zou zij weten, dat alle plaatsen en gebouwen van zonde en ontucht, *niet door de Mormonen zijn ingevoerd*, maar wel door de christenen die de Mormonen zoo fel bestrijden.

De volgende aanhaling uit een lezing van Charles Ellis — hij is geen Mormoon — toont dit aan: „In 1876 waren er in Utah dertien counties (provinciën) *zonder* herberg, brouwerij, bordeel, bedelaar of advokaat en de bevolking was uitsluitend Mormonen”. Hij zegt verder „dat in 1880 de volking in Utah 143.963 zielen telde, waarvan er 115.000 Mormonen waren”. Als de Mormonen nu werkelijk zulk een slecht en onzedelijk volk waren, is het dan niet redelijk aan te nemen, dat ten tijde dat Utah uitsluitend door Mormonen bewoond werd, ontucht en ondeugden overal zichtbaar zouden zijn? Het tegendeel wordt echter door de geschiedenis bewezen. Er wonen nu in Utah zeer vele niet-Mormonen en zij hebben als regel in de laatste jaren de teugels van het bewind in stad en staat in handen gehad, en met hun toename is ook de zonde en ontucht vermeerderd. Niet de Mormonen maar zij zijn daarvan de oorzaak. Ziet om u heen, gij allen die de Mormonen bestrijdt, wat is de toestand van dit Christelijke land en volk? Wie is de oorzaak van dien toestand? Haalt het onkruid uit uw eigen tuin, want er is zeer veel in te vinden.

In genoemd artikel staat: „Trachten velen gewillig te krijgen, om naar Utah, het beloofde land te gaan”. Dit is om duidelijk te zijn *een leugen*. Het tegendeel is waar. De Mormonen trachten hunne leden hier te houden, om het werk vooruit te helpen. Vaak is er over geschreven en gesproken geworden. Apostel Francis M. Lyman, die toen president der Europeesche Zending was, sprak tot de Heiligen der laatste Dagen in Amsterdam, in het lokaal „Wittenstraat 109—111, op 16 Aug. 1903. Hij raadde het volk in Nederland te blijven en het werk vooruit te helpen. Genoemde redevoering is opgenomen in het half-maandelijksch tijdschrift *De Ster* van 1 Sept. 1903, en heeft tot opschrift: *Niet naar Zion — blijft in Holland!* Hetzelfde is ook door andere leiders der Kerk en Zending gesproken en wordt nog gezegd.

De beschuldiging, „dat men menschen zoo spoedig mogelijk tracht te doopen” is ook onwaar. Men doopt alleen wanneer men overtuigd is, dat de bekeerling er volkomen van overtuigd is en ik zelf weet van voorvallen, dat personen geweigerd werden. Die met de Mormonen bekend zijn weten, dat vrouwen en meisjes *niet gedoopt worden* zonder toestemming van den man of der ouders. Dit is dus iets anders als „jacht maken op onschuldige wezens”.

De beschuldiging wordt gedaan „dat meisjes en jongens in het zangkoor worden opgenomen”. Daar is toch geen kwaad in? Zijn er onder de andere Kerken geen zangkoren en zangvereeningingen? Dat er echter danspartijen na afloop der zangles gehouden worden is onwaar. Noch hier in Nederland, noch in Utah of elders heeft zoo iets plaats.

Onze vriendin die zoo goed op de hoogte is met de Mormonen zegt: „Dat de jongelieden goed onderlegd worden in het huwelijk . . . De natuurlijke weg is: één man voor 7 à 8 vrouwen”. Welk een laster! Gedurende al den tijd dat ik een lid der Kerk ben, heeft nimmer eenig persoon mij op deze wijze onderricht. Deugd, reinheid en eerbaarheid zijn mij steeds voorgehouden. In het boek „Leer en Verbonden”, verleden jaar in de Nederlandsche taal uitgegeven staat een „Officiële Verklaring”. Deze verklaring werd op 6 Oct. 1890 met algemeene stemmen door een algemeene Conferentie der Kerk aangenomen. In die verklaring staat duidelijk: „Wij leeren geen polygamie of veelvoudig huwelijk, noch staan wij toe, dat iemand tot de uitoefening daarvan overgaat . . . En nu verklaar ik openlijk, dat mijn raad aan de Heiligen der laatste Dagen is, geen huwelijk aan te gaan dat door de wet van het land verboden is”. In de proclamatie van president Grover Cleveland, waarin Utah tot staat verklaard wordt, geteekend 4 Jan. 1896, staat het volgende: „Huwelijken met meer dan ééne

vrouw of veelvoudige huwelijken zijn voor altijd verboden". Onze vriendin zegt nu, "dat de Mormonen de voorschriften van Kerk en Staat overtreden. Maar waarom geen voorbeelden aangehaald? In Utah zijn voor vele jaren personen aan het werk — dit zijn sommige predikanten en hunne vrienden en vriendinnen — om Mormonen voor het gerecht te brengen en van het veelvoudig huwelijk te beschuldigen. Dit is echter nog niet gelukt, en als het dus zulk een algemeene zaak was, dan zou dit wel geschied zijn.

De Heer V. S. Peet, een niet-Mormoon, heeft duizend dollars uitgelooft voor den persoon die kan bewijzen, dat sedert 1890 een meervoudig huwelijk gesloten werd. Niemand heeft getracht dit te verdienen. Het zou voorwaar een goed bewijs zijn als iemand deze som had verkregen, want dan was het bewijs geleverd. Een feit is het echter, dat sommige predikanten naar de oostelijke Staten gaan en daar lasterpraatjes omtrent de Mormonen vertellen, om daardoor gelden te verzamelen voor hunne Kerken.

Ook zijn vele valsche beschuldigingen gepubliceerd geworden met politieke bedoelingen. Het onderzoek van Senator Smoot is daarvan een goed bewijs. Smoot is een Apostel der Mormoonsche Kerk en hij werd tot Senator (lid van het Hoogerhuis) gekozen. Een aanklacht werd tegen hem ingediend, om hem uit zijn ambt te doen onzetten. Verzoekschriften met duizenden handteekeningen werden naar de regeering gezonden en het was weer de oude klacht: „Veelwijverij, onzedelijkheid, verwoesting van het huisgezin enz". De zaak werd door de regeering onderzocht. Overal werden getuigen ontboden. De leer en het leven der Mormonen en van de leiders der Kerk werden onderzocht. Het onderzoek duurde maanden lang en kostte meer dan 100.000 Dollars en *de aanklacht werd ongegrond bevonden*. Smoot behield zijn zetel en is nu onlangs weer herkozen. Is dit geen bewijs genoeg? En toch gaat men maar voort op dezelfde wijze. Iemand zeide eens: „Het is niet het veelvoudig huwelijk, maar het Mormonisme dat men vervolgt", en dat is de waarheid.

Wat verder de beschuldiging betreft van het meevoeren van vrouwen en meisjes naar Utah, dit is belachelijk. Waarom heeft de schrijfster niet wat cijfers gegeven, want zij is er immers goed mede op de hoogte? Ja, laat de cijfers spreken en het zal bevonden worden, dat gij valsche getuigenis spreekt tegen uwen naaste. Wij vreezen geen onpartijdig onderzoek; integendeel wij verlangen het. Wij zullen u de cijfers geven, overgenomen uit de boeken der agenten van de stoombootmaatschappijen die hen vervoerden. Ik verwijs u naar het artikel: „Mormoonsche Emigratie", op blz. 81.

De reden waarom boven dat stukje geplaatst werd: „Ter waarschuwing” is „omdat in het voorjaar van 1909 weder zendingen naar Utah zullen terugkeeren, vergezeld van de buit in Holland op jonge levens behaald”. De schrijfster plaatste er echter wijselijk bij: „Zooals mij verteld is”. Zij wist het dus niet zeker en toch zendt zij het de wereld in. Zij heeft het dus van hooren zeggen, nu het spreekwoord zegt: „Van hooren zeggen liegt men veel”. Waarom heeft zij of dominé Van den Broek niet eerst onderzocht of het wel waar is, want als zij dat gedaan hadden dan had zij niet behoeven te zeggen „zooals mij verteld is”. Welnu, dit heeft niet plaats gehad en zal nooit plaats hebben. Er gaan en komen steeds zendelingen en niet een hunner weet wanneer zij ontslagen zullen worden. Zij vernemen dit gewoonlijk eenige dagen vóór hun vertrek. Ook is hun tijd niet 2½ jaar als vermeld is. Eenige maanden geleden vertrokken er 2 zendingen die nauwelijks 2 jaren hier op zending geweest waren. Er zijn nu zendelingen op zending die meer dan 2½ jaar op zending zijn en zij weten nog niet wanneer zij ontslagen worden. Ook gaat hun ontslag niet volgens een vasten regel, want er zijn nu zendelingen op zending, die gelijk gekomen zijn met zendelingen die reeds vertrokken zijn. Onderzoek eerst en dan kunt gij spreken.

Een weinig verder zegt de schrijfster: „Iemand vertelde mij onlangs”. Alweer het hooren zeggen, welk een vertrouwbare bron is het toch waaruit zij geput heeft. In het begin van haar artikel spreekt zij van „eene zeer nauwe aanraking” en Ds. Van den Broek zegt nog wel: „Een dame die door bijzondere omstandigheden met het doen en laten der Mormonen in den laatsten tijd bekend is geworden”. Maar op het einde van het artikel wordt er van „hooren zeggen” gesproken, welk een nauwe aanraking, welk een bekendheid met het doen en laten der Mormonen! En toch worden deze dingen overal klakkeloos overgenomen.

Hoort, gij schrijfster van die „waarschuwing, gij Ds. Van den Broek en gij allen die dat artikel hebben geplaatst of voor waarheid aangenomen: God heeft gezegd: „Gij zult geen valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste”. Hij zal u niet onschuldig houden als gij dit doet of gedaan hebt. Als anderen u verkeerd hebben onderricht, dan zal dat geen verontschuldiging voor u zijn, want gij hadt moeten onderzoeken. Weet, dat God leeft en eenmaal zult ge voor Zijn rechterstoel moeten verschijnen en ook verantwoording moeten doen voor hetgeen gij tegenover de Mormonen misdaan hebt. Wij wenschen u niet te oordeelen, maar uwe woorden zullen u oordeelen. Het is een ernstige zaak en God laat zich niet bespotten.

W. J. DE BRIJ.

DE S T E R.

Nederlandsch Orgaan van de Heiligen der laatste Dagen.

Redactie:
SYLVESTER Q. CANNON.

Assistent
Wm. J. DE BRIJ.

MORMOONSCH E M I G R A T I E.

In het artikel van Ds. Van den Broek te Schiedam, onlangs verschenen in „*De Nederlander*” en overgenomen in andere nieuwsbladen, worden de volgende uitdrukkingen gebruikt: „In het voorjaar van 1909 (tegen Maart) zullen weder (zooals mij verteld is) zendelingen naar Utah terugkeeren vergezeld van de buit op jonge levens behaald”. Verder wordt er door hem over „blanke slavinnenhandel” geschreven.

Het is inderdaad erg jammer, dat een man die beweert een navolger van Christus te zijn, zoo weinig grondig onderzoek doet voor en al eer zulke zware beschuldigingen tegen een volk in te brengen. Deze beschuldigingen zijn in 't algemeen *vals*ch en *bedriegelijk*, zooals bewezen zal worden.

Deze zijn de feiten: De „Mormonen” gelooven, volgens den Bijbel en openbaring van den hemel in deze dagen, „dat Zion zal gebouwd worden op het westelijke vasteland” (Amerika). Zonder dat dit beginsel gepredikt wordt of dat den leden wordt aangeraden naar Amerika te gaan, vertrekken sommige leden der Kerk van tijd tot tijd daar naar toe. Dit doen zij uit hun eigen vrijen wil, en niet dat de zendelingen hun zulken raad geven. Feitelijk is het ons verlangen de leden meer hier te houden, om te helpen de gemeenten op te bouwen, en het ware Evangelie meer uit te breiden onder familieleden en bekenden.

Dat een of meer zendelingen gewoonlijk een gezelschap vergezelden is waar, maar dit is alleen omdat zij, met de taal en het reizen bekend zijnde, de anderen behulpzaam kunnen zijn. Verder, dat zij langs den weg godsdienstoefeningen kunnen houden. Allen die daar gaan betalen hun eigen reiskosten. De Kerk noch eenig ambtenaar verschaft geld om de leden te helpen daar naar toe te komen. Tenzij dat de leden zelven het geld bezitten, of het van familieleden of vrienden kunnen leenen, kunnen zij natuurlijk niet optrekken. Wanneer zij naar Amerika vertrekken, gaan zij waar zij ook willen. De Kerk stelt geen bijzonder belang in hunne plaats van bestemming, en het wordt alleen verlangd dat de leden ergens zullen gaan waar zij de gelegenheid hebben godsdienstoefeningen der Kerk bij te wonen, en vooruitgang te

maken op het geestelijk, zedelijk en maatschappelijk gebied. Vele Hollanders wonen in Salt Lake City en Ogden, en zij allen, zoowel als alle Hollandsche leden die in Utah wonen, zijn daar gegaan naar hun eigen keus. Zij genieten volkomen vrijheid, ja meer dan in hun eigen vaderland, en is hun geestelijke en maatschappelijke toestand algemeen beter.

Het verhaal van den Dominee betreffende „een transport van vrouwen tegen Maart” is een fantasie van de hersenen. Noch de eerwaarden heer, noch die dame, noch wij, noch iemand, behalve de personen zelve, weten of er een gezelschap personen op zal trekken in Maart. Noch weet iemand of zij mannen of vrouwen of beiden zullen zijn. Het is alleen wanneer leden van deze Kerk te zamen wenschen te gaan, en ons hunne voornemens bekend maken, dat wij naar Liverpool schrijven, alwaar er een kantoor is van onze Kerk, en door middel van die menschen plaatsen bespreken voor de emigreerende leden. Gewoonlijk wordt ons niet bericht meer dan een week of twee vooruit. Met betrekking tot een transport van vrouwen door de „Mormonen” in Maart of later, wil ik alleen zeggen, dat tot nu toe slechts zeven personen, — vader, moeder en vijf jongens — zich hebben aangegeven om in Maart tegen het einde der maand, naar Amerika te gaan. Het eenigste doel der Kerk in Liverpool, in het maken van schikkingen voor de emigranten, is om voor allen de reis goedkooper te maken.

Aangaande zijne toespelingen over „een transport van vrouwen”, de buit van jonge levens, enz”, behoeft slechts aangehaald te worden het juiste aantal mannen, vrouwen en kinderen welke door het agentschap te Liverpool, van Nederland naar Amerika vertrokken zijn. De cijfers geven wij hieronder:

	MANNELIJK.		VROUWELIJK.		
	Onder 12 jaren.	Boven 12 jaren.	Onder 12 jaren.	12—30 jaren.	Boven 30 jaren.
1907	21	28	19	38	14.
1908	15	24	10	20	18
1909 Jan.-Febr.	1	5	4	4	3

De meeste dezer personen zijn in families. Zij zijn op verschillende tijden gegaan, ongeveer een gezelschap per maand. Onze positie in deze zaak is eenvoudig deze, dat als leden onze Kerk naar Amerika wenschen te gaan, wij een goedkoopere reis voor hen trachten te verkrijgen, doordat zij in een gezelschap reizen.

De beschuldiging aangaande „blanke slavinnenhandel” in verband met het „Mormonisme” is niets anders dan laster van

de ergste soort. Geen meisje of jongen wordt in deze Kerk opgenomen zonder toestemming van hunne ouders. Geene vrouw kan lidmaat worden zonder toestemming van haren man. De boodschap der zendelingen is voor alle menschen. Zij trachten iedere gelegenheid, welke hun geschonken wordt, waar te nemen om dit Evangelie in het openbaar aan allen te verkondigen. Maar sommige predikanten, niet in staat zijnde de ware leerstellingen der „Mormonen” op grond van den Bijbel tegen te spreken, trachten op andere manier, door laster, valsche geruchten enz., dit merkwaardig werk te weerstaan.

Honderden en duizenden, mannen en vrouwen, in Utah en omliggende staten, van Nederland afkomstig, kunnen de waarheid van deze feiten bevestigen. Aldaar genieten zij, zoowel als alle inwoners van Amerika, de volste vrijheid, volgens de wetten, en zij maken in 't algemeen goeden vooruitgang op het godsdienstig zoowel als op eenig ander gebied.

SYLVESTER Q. CANNON.

DE SCHOLEN DER KERK.

Naast het uitmuntend openbaar schoolsysteem in Utah en de omliggende Staten, heeft deze Kerk veel gedaan en doet veel ter opvoeding van de kinderen der leden. Op het oogenblik bestaan er 27 hoogeschoolen en universiteiten der Kerk, en bij het begin van het aanstaande schooljaar zullen er 4 nieuwe hoogeschoolen beginnen. Tot dit doel worden nieuwe, prachtige gebouwen ingericht. Van deze scholen zijn er 13 in Utah, 1 in Colorado, 1 in Wyoming, 3 in Arizona, 4 in Idaho, 1 in Canada en 8 in Mexico.

Deze scholen worden bezocht door 9000 studenten, jonge mannen en vrouwen. Benevens de gewone cursussen zijn er ook klassen in ijzer- en houtwerken, en naaiwerk en huishoudkunde voor jonge vrouwen.

De nieuwe schoolgebouwen voor de 4 nieuwe hoogeschoolen zullen gezamentlijk 100.000 dollar (f 250.000) kosten, en voor het onderhouden der scholen gedurende het afgelopen jaar heeft de Kerk 253.000 dollar (f 632.500) uitbetaald.

Voor de grondlegging der wereld is er in den hemel eene wet onherroepelijk vastgesteld, waarop alle zegeningen bevestigd worden; en wanneer wij eenigen zegen van God ontvangen, is het door gehoorzaamheid aan die wet waarop de zegen bevestigd wordt.

JOSEPH SMITH, O.

DE RAADGEVING VAN DOMINEE M. TEN BROEK.

In „De Nederlander” van 25 Januari komt tevens een ingezonden stuk voor van Ds. M. ten Broek, te Groningen. In genoemd artikel zegt hij „dat de Mormonen zeer onbetrouwbaar zijn.” Als bewijs haalt hij aan hetgeen op bladz. 22 stond der „Ster” van 1 Januari van dit jaar. Hij zegt tevens verder: „Er komt feitelijk maar ééne onjuistheid in voor.” Dat gaat dus nog al. De rest schijnt dus waar te zijn. In genoemd artikel stond ook: „Hij mengde enkele waarheden uit de leer met vele valsche en misleidende dingen, en wilde beweren dat wij erger dan de Heidenen zijn. Zijn rede bestond meestal uit beschuldigingen tegen de leiders en was het gemakkelijk waarneembaar, dat hij meest al zijne inlichtingen uit boeken had overgenomen, welke door de vijanden van dit werk zijn geschreven.”

Dit schijnt dus alles waar te zijn en alhoewel wij achting hebben voor de openhartige bekentenis, zoo pleit het zeker niet voor hem. Aangezien hij zelf het onderwerp op het tapijt bracht, zoo willen wij er eenigszins verder over spreken en de waarheid van het aangehaalde aantonen. Genoemde lezing werd niet hoofdzakelijk gehouden om het verderfelijke van het Mormonisme aan te toonen, maar ook voor geldelijk voordeel. Er moest entreegeld betaald worden en ook de noodige collecte. Het was dus „terwille van de smeer”, dat weet het college van collectanten te Groningen ook wel.

In zijne rede zeide Ds. ten Broek o. a. „dat het Boek van Mormon van de Spaulding storie genomen was.” Toen de door hem genoemde zendelingen hem bezochten, vertelden zij hem, dat de „Spaulding storie” in druk was verschenen. De Dominee wist echter niets van al deze dingen. Toen zij hem wederom bezochten en het Spaulding-boek, volgens belofte, meebrachten om het den Dominee te laten lezen, wilde hij hen niet ontvangen en niets meer met hen te doen hebben. Geen wonder ook, want niemand wordt graag voor zulke feiten geplaatst. Om aan te toonen hoe goed hij met deze zaak op de hoogte is laten wij de volgende aanhalingen volgen: „De theorie, dat het Boek van Mormon zijn oorsprong had in de overlevering van de Spaulding-geschiedenis, moet opgegeven worden . . . Een andere verklaring aangaande den oorsprong van het Boek van Mormon moet gevonden worden, als er eene verklaring verlangd wordt,” Deze aanhaling is uit een artikel van James H. Fairchild, President van het Oberlin College te Ohio, en verscheen in „The Observer” van 5 Februari 1885.

„De geschiedenis (Spaulding-geschiedenis) heeft niet de minste

overeenkomst in namen, voorvallen, stijl of iets anders, met het Boek van Mormon Het is bewezen, door een onderzoek van het handschrift en van het bovenvermelde verslag, dat, wie het Boek van Mormon ook geschreven heeft, Salomon Spaulding dit niet gedaan heeft. Het handschrift is nu in het bezit van professor James H. Fairchild, of beter gezegd van het College te Oberlin, Ohio, waarvan hij president is." Deze aanhaling is uit de „Congregationalist" en geschreven door C. M. Hyde D. D., van de Noordelijke Pacific Zendingsvereniging.

Te beweren, dat het Boek van Mormon en Spaulding-geschiedenis één zijn, toont aan dat men niet op de hoogte met den stand der zaken en wel 25 jaren ten achter is. Het geschrift van Salomon Spaulding is in druk verschenen en kan door een ieder met het Boek van Mormon vergeleken worden. Ds. ten Broek weigerde echter een onderzoek of vergelijking.

Dat een zeker iemand erkende, dat de doop door onderdompeling de doop des Bijbels is, zullen wij maar niet aanhalen; ook niet dat het goed zou zijn die doop in de heidenlanden toe te passen. Alleen wil ik zeggen, dat het geruststellend is voor de Mormonen, dat zij den doop des Bijbels toepassen.

Nu het punt van verschil: „De zendingen hadden na afloop der lezing geen gelegenheid om vragen te stellen." Zoo had het moeten zijn. Nu luidde het echter: „Er werd den zendingen geen gelegenheid geschonken enz." Wat vreeselijke leugens niet waar? Welnu, wij zullen het verbeteren en het bericht aanvullen: „De zendingen hadden na afloop der lezing geen gelegenheid om vragen te stellen, want de gelegenheid werd niet geschonken." Beide partijen zullen nu bevredigd zijn. Ds. ten Broek schrijft: „Maar overigens is het van het begin tot het einde waar." Nu, als hij er mede tevreden is, dan hebben wij er niets op tegen. Hij en niet wij hebben zijn oordeel geveld. Niemand kan echter uit die mededeeling opmaken, „dat Ds. ten Broek min of meer tot de Mormonen bekeerd is." Ook bewijst dat schrijven uit Alkmaar dit niet, want er werd „naar de waarheid van het bericht geïnformeerd" en Ds. ten Broek heeft zijn getuigenis gegeven.

Over het boek van Mormon sprekende zegt hij: „Het bedrog ligt er een duim dik op." Of hij anderen naschrijft weten wij niet, maar wel dat hij zelf erkent „het Boek van Mormon gekocht te hebben nadat hij de lezing over het Mormonisme gehouden had." Een verstandig mensch zou het eerst gekocht hebben, om goed met de zaak op de hoogte te zijn. Op 9 December hield hij de lezing, een paar dagen later kocht hij het Boek van Mormon en op 25 Januari is-hij reeds in staat een oordeel te

vellen over zulk een boek van 650 bladz. Tevens moet men bedenken, dat het toen drukke dagen voor hem waren, want in het begin van Januari kon hij de zendelingen niet ontvangen. Verder spreekt hij als zouden de zendelingen hem eenmaal bezocht hebben, alhoewel „De Ster” zegt dat het tweemaal was en hij kocht bij het tweede bezoek het Boek van Mormon. Ds. ten Broek zegt zelf, dat alles waar is, uitgezonderd die eene onjuistheid. Hij kocht dus het Boek van Mormon bij het tweede bezoek.

„De vele gunstige getuigenissen, die de heer W. J. De Brij opsomt in zijn ingezonden stuk, hebben voor mij niet de minste waarde. Ik zou er evenveel, ja veel meer getuigenissen tegenover kunnen stellen, die het tegendeel beweren.” Mogelijk bedoelt hij getuigenissen zooals hij aanhaalde met het Boek van Mormon en de Spaulding-geschiedenis. Hij zegt zelf dat „de gunstige getuigenissen geen waarde voor hem hebben”, dus wel de ongunstige. Kan zoo iemand een juist, onpartijdig oordeel vellen? Zijn gezegde omtrent den heer Tutein Nolthenius bewijst dit. Men zou van een kind kunnen verwachten een gezegde als dit: „Als alles bij de Mormonen zoo extra goed is, waarom is de heer Tutein Nolthenius dan zelf geen Mormoon geworden?” maar niet van een geleerd persoon. Zal de erkenning van het goede dat men in anderen ziet ons tevens moeten verplichten hun in alles gelijk te worden? Dat zou onredelijk zijn. Als wij denzelfden regel wilden toepassen dan kunnen wij vragen: „Als de kracht, die de op afschuwelijke wijze vervolgte Mormonen hebben aan den dag gelegd”, door Ds. ten Broek bewonderd wordt (zie „Nederlander” van 25 Januari) en hij tevens erkent „dat hetgeen zij tot stand gebracht hebben schitterend is”; waarom wordt Ds. ten Broek dan geen Mormoon?

Hij verwijst tevens naar de „Kinsman Publishing Co.” te Salt Lake City. Dit bewijst niets. De vraag is, of die Co. waarheid zegt. Er werd van Jezus gezegd: „Dat Hij een vraat en wijnzuiper was”, Matth. 11 : 19; Luk. 7 : 34, en ook door personen die met Hem bekend waren en in hetzelfde land woonden. Er wordt veel kwaads van predikanten gezegd en geschreven door personen die in hetzelfde land wonen. Is het daarom waarheid?

Er staat geschreven „de waarheid zal u vrijmaken”. Het zij daarom het streven van een ieder te onderzoeken wat waarheid is.

W. J. D. B.

Beoefen steeds het beginsel van barmhartigheid, en wees gereed uwen broeder te vergeven op het eerste teeken van bekeering.

JOSEPH SMITH.

VIJF DUIZEND GULDEN AANGEBODEN.

Ofschoon door de leiders dezer Kerk vele malen duidelijk verklaard is, dat het meervoudige huwelijk of polygamie onder de „Mormonen” niet voltrokken of uitgevoerd wordt, toch verschijnen er van tijd tot tijd artikelen in verscheidene tijdschriften, welke deze bewering volhouden. In het „Orgaan van den Nederlandschen Vrouwenverbond” van 15 Januari l.l. komt een stuk voor over de „Mormonen”, waaruit het volgende is overgenomen:

„Voor eenige jaren — om te worden opgenomen in den Bond der Vereenigde Staten van Noord-Amerika — de Staat Utah, waar de Mormonen de groote meerderheid vormen, luidkeels proclameerde, dat de veelwijverij was afgeschaft. Toen echter de aansluiting was geschied, vielen de zaken weder in den ouden stroom van ongerechtigheid, en is het lijden van vrouwen en meisjes daar nauwelijks uit te spreken.”

De schrijver van dit stuk beweert deze inlichting ontvangen te hebben van „twee Amerikaansche dames, miss Matous en haar vriendin miss Towler, beide ijverige bestrijdsters van het „Mormonisme.” Zonder twijfel is in dezen laatsten zin de reden te vinden voor dezen *leugen*, nml., dat in hun ijver om het Mormonisme te bestrijden, zij niet aarzelen het negende gebod te overtreden.

Wellicht zal het nuttig zijn enkele feiten hierover te melden. In vroegere jaren hebben de Heiligen der laatste Dagen of zogenaaemde „Mormonen” het meervoudig huwelijk in praktijk gebracht, niet uit wellust, maar omdat zij geloofden, dat dit een goddelijk beginsel was, hetwelk, ofschoon veel opoffering eischende, tot verbetering van het menschelijk geslacht zou dienen. Dit kwam echter later in strijd met wetten, vastgesteld door het Congres der Vereenigde Staten. Het volk geloofde, dat deze wetten strijdig waren met de Grondwet, en daarom lieten zij een zaak gebracht worden voor het hoogste gerechtshof van het gouvernement. Door het gerecht werd de wet grondwettelijk verklaard. Kort daarna werd door den Profeet Wilford Woodruff, President der Kerk, het Manifest uitgegeven (zie Leer en Verbonden, laatste pag.), waarin verklaard wordt dat het volk de wetten zou handhaven. Dit Manifest werd door de Kerk, in Algemeene Conferentie, October, 1890, met algemeene stemmen aangenomen.

Vanaf dien tijd hebben de Heiligen der laatste Dagen dit Manifest gehandhaafd. Zij hebben de wetten des lands gehoorzaamd in alle opzichten. Omdat er geruchten in verschillende plaatsen waren dat de polygamie nog bestond en werd uitgevoerd

in de Kerk, heeft President Joseph F. Smith in de Algemeene Conferentie, April 1904, het Manifest opnieuw bekrachtigd en verklaard dat er geen meervoudige huwelijken „met toestemming, inwilliging of voorkennis van de Kerk zijn voltrokken; verder, dat al zulke huwelijken zijn verboden, en indien een ambtenaar of lid der Kerk zich zal aanmatigen zulk een verordening te voltrekken of aan te gaan, hij wordt beschouwd in overtreding te zijn tegen de Kerk.”

Sedert verscheidene jaren zijn er geldoffers aangeboden aan ieder, die bewijzen kon leveren van één geval van polygamie of veelwijverij onder de „Mormonen”, sedert het jaar 1890, met de bekrachtiging en inwilliging der Kerk waarover Joseph F. Smith thans presideert. De „Ogden Standard”, een dagelijksch nieuwsblad, uitgegeven te Ogden, Utah, doet het volgende aanbod:

„Wij hebben sedert eenige jaren een belooning van 1000 dollars (*f* 2500.—) terzijde gezet, om bewijzen te erlangen, dat met inwilliging en bekrachtiging der „Mormoonsche” Kerk polygamische huwelijken zijn voltrokken. Niemand heeft ooit aanspraak gemaakt op de door ons terzijde gezette som. Het is een welbekend feit, dat de redakteur en eigenaar van dit blad niet-Mormonen zijn, en het doel van onze offerte is eenvoudig uit te vinden of de beschuldigingen der „Salt Lake Tribune” en andere tijdschriften, dat de Mormoonsche Kerk meervoudige huwelijken voltrekt, op waarheid berusten. Wij bieden deze belooning aan niet als eene verontschuldiging voor de Mormonen, maar wij wenschen te weten of die Kerk zulke huwelijken voltrekt. Wie het tegendeel beweert moet bewijzen leveren.”

De heer V. S. Peet, van Salt Lake City, Utah, niet-Mormoon, redakteur en eigenaar der „Utah Independent” heeft voor jaren lang dezelfde aanbieding gedaan, namelijk 1000 dollars (*f* 2500.—) voor bewijzen van één geval van meervoudig huwelijk met inwilliging en bekrachtiging van de Kerk.

Men behoeft nauwelijks te zeggen dat op deze offerten, bedragende te samen de som van 2000 dollars (*f* 5000.—), niemand tot nu toe aanspraak heeft gemaakt door te trachten bewijzen te leveren.

Ook in het onderzoek, door de Senaat der V. S. in de zaak van Senator Reed Smoot, hetwelk ongeveer drie jaar duurde, werd duidelijk bewezen, niettegenstaande de pogingen van verschillende organisatiën, dat zulke beschuldigingen als in bovenaangehaald stuk, tegen de „Mormoonsche” Kerk, niet op waarheid berusten. Tengevolge van dit onderzoek heeft Senator Smoot, die een der Twaalf Apostelen van de Kerk is, zijn plaats behouden, en is hij onlangs herkozen door den Staat Utah.

De „Mormonen” zijn eerlijk en getrouw in het handhaven der wetten in alle landen. Zij gelooven te moeten onderdanig zijn aan de regeering waaronder zij leven, en ondersteunen alle aardsche gouvernementen in het belang van wet en orde totdat Christus zal komen, Wiens recht het is te regeeren.

S. Q. C.

HET TWEEDE ARTIKEL VAN Ds. VAN DEN BROEK.

In „*De Nederlander*” van 25 Jan. schreef Ds. Van den Broek een artikel in antwoord op een ingezonden stuk van schrijver dezes, voorkomende in dat blad van 18 Jan. De Redactie van „*De Nederlander*” schreef echter in het nummer van 25 Jan.: „Wij kunnen over dit onderwerp geen verdere discussie toelaten”. Wij willen niet bespreken in hoeverre het Mormonisme onrecht was aangedaan door niet toe te staan ook dat artikel van Ds. Van den Broek te beantwoorden, maar hier slechts enkele opmerkingen maken naar aanleiding van het artikel van Ds. Van den Broek te Schiedam.

Ds. Van den Broek vraagt: „Waarom het boekje, dat hij mij zond, niet ten voordeele van zijn smaak getuigt, hetwelk een lezing is van den Heer C. Mensink”. Ik wil alleen antwoorden, dat het er niets toe of afdoet wie het boekje schreef; de zaak is alleen of het waarheid bevat. Nu, in eene aanhaling van eene predikatie zag ik, dat het woord „only” vertaald was als „eeuwige”, het moet zijn „eenige”. In den zin waarin het gebruikt wordt maakt het een groot verschil. Verder wordt er een aanhaling gedaan uit de *Improvement Era* van Mei 1898. Maar deze aanhaling is uit het verband gerukt en geeft een verkeerde voorstelling van het artikel. In dat artikel zegt de schrijver B. H. Roberts, tevens: „Dat dit nu de menschen niet rechtvaardigt — zonder verder gebod van God — een meerderheid van vrouwen te huwen”. Dit zijn slechts een paar opmerkingen, maar voldoende om te doen zien dat het niet betrouwbaar is.

Wij willen den Heer Van den Broek vragen, of het niet onredelijk is te zeggen, dat een matig, zedelijk en vlijtig volk, zooals hij zelf aanhaalt in zijn artikel, zich schuldig kan maken aan zulke onzedelijkheden als gewoonlijk den Mormonen worden ten laste gelegd? Gaan onmatigheid, luiheid en dronkenschap niet gewoonlijk met een botvieren aan de wellusten gepaard? En toch erkent men, dat met de Mormonen dit niet het geval is. Maar men begint nu tenminste al iets goeds te zien. Er zal nog wel meer komen.

Ook nu komt Ds. Van den Broek wederom met een „waarschuwing” voor den dag, en wel met den brief van Ds. G. A. Zimmer. Hij voegt er echter bij: „voor welks inhoud wij de verantwoording aan den briefschrijver overlaten”. Mogelijk vindt hij de beschuldigingen wel wat te erg, maar is het billijk een getuigenis als waarschuwing te gebruiken en tevens alle verantwoording van de schouders te werpen? Ook eene Pilatus dacht zijne handen in onschuld te kunnen wasschen, maar hij zal toch schuldig bevonden zijn. Als Ds. Van den Broek eens beter onderzocht had en niet voortdurend alles voor waar aanneemt wat tegen de Mormonen geschreven wordt en niets van de andere zijde wil hooren, dan zou hij weten dat de Duitschers in Salt Lake City, dadelijk na het vernemen dezer beschuldiging van Ds. Zimmer, eene vergadering belegd hebben, en daar is door hen, in tegenwoordigheid van een notaris, een stuk opgesteld waarin deze beschuldigingen weersproken worden. Maar de godsdienstige bladen in Duitschland gaven natuurlijk niet deze verklaringen. Tevens verscheen in de „*Nieuwe Rotterdamsche Courant*” van 1 Jan. 1904 (tweede Blad) een ingezonden stuk, waarin de beschuldigingen van Ds. Zimmer, evenals door de Duitschers in Salt Lake City, weersproken worden.

Tegenover het getuigenis omtrent het tempelwerk, door Ds. Zimmer aangehaald en door Ds. Van den Broek naverteld, stel ik de volgende: „Nu kan ik ook van ondervinding praten en verklaren, hetgeen ik nooit betwijfeld heb, dat het alles lasterpraatjes zijn, welke verteld worden van Utah en ook van den tempel. Ik kan u verzekeren het is het meest heilige gebouw dat bestaat en de verordeningen daarin bediend zijn heilig”. De brief waarin deze aanhaling voorkomt is onlangs te Rotterdam door een moeder van haar zoon en schoondochter ontvangen en ik ben gewillig belanghebbenden het adres enz. op te geven, zoodat een ieder voor zichzelf kan onderzoeken. Kunnen de getuigenissen tegen ons aangehaald ook dien toets doorstaan? Bovenstaande aanhaling is er één uit velen.

Om verder aan te toonen in hoeverre Ds. Zimmer vertrouwd kan worden, het volgende: „De onzedelijkheid wordt wel is waar niet in het Boek van Mormon, maar eerst in „*Doctrines and Covenants*” (Boek der Leer en Verbonden) aangehaald. Waarom niet vermeldt op welke bladzijden deze dingen vermeld stonden? Maar neen, hij had het of nooit gelezen, of maakte met opzet van een leugen gebruik. Een ieder kan dat boek „*Leer en Verbonden*” koopen of ter lezing krijgen en wij dagen Ds. Zimmer, Van den Broek of eenig ander persoon uit, ons aan te toonen waar dat onzedelijk onderricht gegeven wordt. Geen wonder dat

Ds. Van den Broek niet verantwoordelijk wil zijn voor de leugens van Zimmer.

Dat het predikant zijn een persoon niet heilig of volmaakt doet zijn zal een ieder weten die eenigszins met die personen op de hoogte is. Ds. Van den Broek moet maar eens nagaan hoeveel van die mannen door dronkenschap, onzedelijkheid, ja, voor het vergieten van bloed geschorst of door het gerecht gestraft zijn. Ook Utah en Amerika kan daarover spreken. Ook te Salt Lake City werd eenige jaren geleden een gruwelijke moord gepleegd door een predikant op een jong meisje, zelfs heeft hij haar lijk verbrand. Ook andere misdaden werden door zulke personen begaan, die kwamen om de goddelooze (?) Mormonen te bekeeren.

De Heer Hatch, een Unitariaansch predikant, heeft verklaard na een nauwkeurig onderzoek, dat 7 pCt. van de mannelijke gevangenen in de Vereenigde Staten van Amerika, predikanten waren. Dit wordt niet aangehaald om ons er achter te verschuilen, maar om aan te halen, dat er misschien vaak uit vuile bronnen geput wordt om de Mormonen te bestrijden. Wij beschuldigen niemand, maar willen alleen onpartijdig beoordeeld worden.

W. J. D. B.

DANKBETUIGING.

DORDRECHT, 17 Februari 1909.

Den Heer S. Q. CANNON, Rotterdam.

Mijnheer!

Ondergeteekende, C. Timmers, Glazenstraat 36, Dordrecht, verzoekt beleefd aan UEd. alhoewel geen Mormoon zijnde, door middel van uw tijdschrift „De Ster”, zijn dank te willen bekend maken, inzonderheid aan de leden uwer Kerk die te Dordt wonen, voor het vele goede dat er door hen aan mijn zuster (Van Dijk—geb. Timmers) is bewezen.

Ik moet erkennen, dat er veel liefde en opoffering voor mede-natuurgenooten in uwe Kerk gevonden wordt, en het zal hen die het Mormonisme meer van nabij leeren kennen, tot redelijker inzichten omtrent hetzelfde brengen.

Met allen eerbied voor uw beginsel en Kerk, teeken ik met de meeste hoogachting,

UEd. dw. dr., C. TIMMERS.

DE WARE TOESTAND DER „MORMOONSCHER” VROUWEN.

In het 1 Januari-nummer van het „Orgaan van den Nederlandschen Vrouwenbond“ komen de volgende lasterlijke woorden voor aangaande de vrouwen onder de Heiligen der laatste Dagen of zoogenaamde „Mormonen“:

„Het lijden van vrouwen en meisjes daar is nauwelijks uit te spreken. Haar leven is dan ook natuurlijk zeer kort en moet er gedurig toevoer van hier komen. Onze meisjes en jonge vrouwen mogen dus gewaarschuwd zijn. Het lijden dat haar wacht is veel erger dan van de „blanke slavinnen“, zooals ze hier genoemd worden”.

Tegen zulke valsche beschuldigingen wensch ik als eene „Mormoonsche” vrouw ten sterkste te protesteeren. Ik ben in deze Kerk geboren en opgebracht en weet dat de bovenvermelde dingen volkomen onwaar zijn. Dit is een voorbeeld van de vele geruchten welke aangaande de „Mormonen” worden verspreid. Gelijk de meeste van zulke verhalen, komt het van hooren zeggen en berust slechts op leugens.

Er is geen lijden van vrouwen en meisjes onder de „Mormonen”. Hare toestand aldaar is ver vooruit op den toestand der vrouwen in andere plaatsen der wereld, en voornamelijk in Europa. De „Mormoonsche” vrouwen en meisjes, die in Utah en omliggende staten wonen, genieten meer vrijheid, worden meer geëerbiedigd en geëerd, en zijn meer op een gelijke trap met de mannen dan in Holland of in eenig ander land der wereld, voor zooverre mijne ondervinding strekt. Alle vrouwen in Utah boven 21 jaar, die burgeressen of vrouwen van burgers zijn, hebben het kiesrecht. Om burgeressen te worden moeten zij daar vijf jaar wonen en zekere papieren invullen. Dit voorrecht hebben de vrouwen van Utah genoten vanaf het jaar 1896, toen Utah een staat werd. Zelfs vroeger genoten zij dit voorrecht voor eenen tijd. In de kerkelijke vergaderingen hebben zij het recht, zoowel als de mannen, om voor de ambtenaren der Kerk te stemmen.

De bewering dat het leven der vrouwen aldaar „zeer kort“ is, is valsch. In de Vrouwen Hulp-Vereeniging der Kerk zijn er zeer vele bejaarde vrouwen die hunne krachten hebben behouden en gebruiken ten nutte van elkander en van de armen. De Presidente dezer organisatie, bestaande uit 35.000 vrouwen, Bathsheba W. Smith, is 87 jaren oud, de Algemeene Secretaresse Emmeline B. Wells, die geregeld, dag in dag uit, hare plichten volbrengt in deze positie en als redakteur van de „Woman's Exponent”, het tijdschrift dier vereeniging, is thans 85 jaren. Andere voorname vrouwen in die organisatie zijn Jane S. Richards, 86 jaren, en

Rachel Grant pas overleden, boven 80 jaren oud. Van vele bejaarde Hollandsche vrouwen die nu in Utah wonen, komen ons voor Mrs. Pot, Wasseur, en Johanna Lammers, alle boven 70 jaren oud. In bijna iedere gemeente der Kerk in Utah wordt er eens per jaar een feest gehouden voor de oudjes door de jongere leden, en vele bejaarde mannen en vrouwen komen te zamen om vermaak te genieten. Onder de oudste dezer gasten komen de vrouwen voor.

Het is niet waar dat pogingen worden gedaan in Nederland om meisjes of jonge vrouwen over te halen om naar Utah te gaan. Gewoonlijk gaan heele families te zamen, en altijd op hunne eigene kosten. Als eene vrouw alleen gaat is het dat zij het geld gespaard heeft voor de reis, en daar gaat om dan te werken om hare ouders over te brengen.

Ik aarzel niet met zekerheid te beweren, dat de toestand der „Mormoonsche” vrouwen over het algemeen beter is dan in eenige andere plaats der wereld. Dit wordt teweeggebracht in groote mate door de praktische toepassing van het Evangelie in haar leven. In hare jeugd worden zij opgebracht in kuischheid, deugd en zedigheid. In de scholen der Kerk worden zij niet alleen onderwezen in de gewone studiën, maar tevens ook lessen in godsdienst, huishoudkunde, naaiwerk, koken enz. Buitendien hebben zij eene Jonge-Vrouwen-Onderlinge-ontwikkelings-Vereeniging, bestaande uit omtrent 30,000 leden, met eene Presidente, twee Raadgeefsters, en andere bestuursleden, en met vertakkingen door de Kerk. In deze vergaderingen bestudeeren zij godsdienstige onderwerpen, zedenkunde, en de kunsten. Verder hebben de moeders en oudere vrouwen de Vrouwen Hulp-Vereeniging bovengenoemd, welke opgericht werd onder de leiding van den Profet Joseph Smith, in 1843. De doeleinden dezer organisatie zijn liefdadigheid, moederswerk, huishoudkunde en de algemeene ontwikkeling der leden in het Evangelie. Een school voor verpleegsters wordt gehouden, waaraan allen die willen deel kunnen nemen, zonder onderwijs-kosten, op voorwaarde dat voor twee jaren na gediplomeerd te zijn zij zich altijd gereed zullen houden om uit te gaan om de zieken, die in behoefte zijn, te verzorgen.

Senator A. J. Beveridge, een der voornaamste leden van de Senaat der Vereenigde Staten, bij een bezoek gebracht in Salt Lake City in het jaar 1902, na vele der jonge vrouwen onder de Heiligen der laatste Dagen gezien te hebben, drukte zich uit in deze woorden: „Ik heb nergens zoo vele schoone, verstandige jonge vrouwen gezien.” Dit herhaalde hij later bij een bezoek aan het vrije openbare orgel-concert in de Tabernakel. Een vrouwelijke dokter, die een van de voornaamste vrouwen is in

Nederland, bij een bezoek gebracht te Salt Lake City, enkele jaren geleden verklaarde, dat in al hare reizen van Holland naar die plaats toe, zij nergens zulke schoone, flinke kinderen had gezien als aldaar in „Mormoonsche” families.

Als „Mormonen” worden wij onderwezen door woord en voorbeeld getrouw te zijn aan God en onzen godsdienst, en aan onze ouders, oprecht en kuisch te zijn in ons leven. De „Mormoonsche” vrouw is de helper en metgezel van haren echtgenoot. Zij staat aan zijne zijde, niet onder zijne voeten, zooals dikwijls het geval is in de wereld. Na de gelegenheid gehad te hebben den algemeen toestand der vrouwen waar te nemen in verscheidene plaatsen van Europa, ben ik volkomen overtuigd, en ik geloof ieder redelijk persoon die daarmee op de hoogte is met mij zal instemmen, dat bij eene vergelijking van de „Mormoonsche” vrouwen met die van eenig land in Europa, of van eenig kerkgenootschap zij in geen deele te kort zullen komen.

Rotterdam.

WINNIFRED SAVILLE CANNON.

IN ONS EIGEN ZENDINGSVELD.

Op Woensdag 10 Febr. werd de eerste godsdienstoefening gehouden te Vlaardingen, in het daartoe ingerichte lokaal Hoogstraat 1. Het zaaltje was geheel gevuld, ruim 125 personen waren tegenwoordig en een groot aantal personen konden geen toegang verkrijgen. Als sprekers traden op: Conferentie-President F. Tadge en W. J. De Brij. Met groote aandacht werd geluisterd en na afloop vele boekjes verkocht. Er worden nu geregeld des Zondags en des Woensdags godsdienstoefeningen gehouden. Tot nu toe is het lokaal steeds met aandachtige hoorders gevuld geweest, is er veel lectuur verspreid en ondervinden de zendingen veel belangstelling.

Op Donderdag 11 Febr. werd er in het „Verkooplokaal” te Schiedam eene bijzondere vergadering gehouden. Ouderling W. J. De Brij sprak over „Utah en de Mormonen”. Er waren ongeveer 150 personen aanwezig. Met groote aandacht werd geluisterd naar den spreker. Het volgende nemen wij over uit de „Schiedamsche Courant”:

„Bij de opening der vergadering, toen reeds de preludien van het te zingen lied klonken, stond een der aanwezigen op om te vragen of deze vergadering zou zijn ten gunste der Mormonen of tegen deze secte. Hem werd geantwoord, dat de spreker niet was tegen de Mormonen. De vrager, die storend op de vergadering werkte, verwijderde zich hierna en deelde later strooibiljetten uit tegen deze secte.”

Wij willen alleen hieraan toevoegen, dat deze persoon iemand was waarvan men het niet zou verwachten, en afkeurend werd er door velen over gesproken.

Het aantal intekenaren der „Ster” is wederom toegenomen. Br. J. H. Govers verkreeg er 2, S. E. Busath 1, S. R. Newton 1, J. R. Stringham 2, Zuster Westerveld 1, J. Eggen 1, D. F. Davis 1, en Zuster A. van Harten, Zuid-Afrika, 3.

Sedert ons laatste bericht zijn er tot de Kerk toegetreden door den doop en oplegging der handen van de Ouderlingen, te Utrecht 5 personen, te Rotterdam 6, te Amsterdam, 2de wijk, 7, te Haarlem 1.

DE ZENDING IN ANDERE LANDEN.

Het statistiek verslag van de Britsche Zending bewijst dat gedurende het jaar 1908 een groot werk aldaar is verricht. 339 zendelingen zijn aldaar werkzaam, 5,800,977 traktaten en 168,702 boeken waren verspreid, 396,349 Evangelie-gesprekken en 13880 vergaderingen gehouden, 1,308,271 vreemdelingenhuizen bezocht met het eerste traktaat, en 43,507 vreemdelingenhuizen bezocht op uitnoodiging, 1234 personen zijn gedoopt, 324 zijn opgetrokken naar Zion, 8 zijn afgesneden, en 65 zijn gestorven. In die zending zijn er van het lokale Priesterschap 1 Hoo gepriester, 199 Ouderlingen, 190 Priesters, 138 Leeraars, 200 Diakenen. 5492 leden, en 1003 kinderen onder 8 jaren oud, — een totaal aantal zielen van 7223.

Uit het statistiek verslag van de Skandinavische Zending, is het volgende van belang: Er zijn in die Zending, bestaande uit Denemarken en Noorwegen, 143 zendelingen van Zion, met zes Conferentiën. Gedurende het jaar 1908 werden er 747,320 traktaten en 40150 boeken verspreid, 64,928 Evangelie-gesprekken, 7509 vergaderingen gehouden, 528,796 vreemdelingenhuizen bezocht, 283 personen zijn gedoopt, 129 zijn opgetrokken naar Zion, 8 zijn afgesneden, 41 zijn gestorven. Er zijn 275 van de lokale priesterschap, 1836 leden en 646 kinderen, — een totaal aantal zielen van 2757.

Het volgende is belangrijk in het statistiek verslag van de Zwitsersche en Duitsche Zending:

Er werden in 1908 gedoopt 667 personen; ontvangen 83; ver-

huisd 276 en gestorven 44 leden. Het aantal leden bedraagt nu 3481. Er zijn tevens 1256 kinderen, totaal aantal 4737. Er werden 32.762 families bezocht, niet-Mormonen; 132.606 Evangeliegesprekken gehouden; 803.539 traktaten en 14.374 boeken uitgegeven. Er werden 5612 vergaderingen gehouden.

Uit het statistiek verslag der Zweedsche Zending vermelden wij het volgende: Er zijn 25 vertakkingen; 69 zendelingen; 1930 leden en 274 kinderen, totaal 2204 zielen. Er werden in 1908 121 personen gedoopt, 27.077 Evangeliegesprekken gehouden; 272.618 traktaten en 45.192 boeken uitgegeven. Er werden 6956 families, niet-Mormonen, bezocht en 168.731 met traktaten.

OVERLEDEN.

VAN HARTEN. — Te Bloemfontein (Zuid-Afrika) is op 8 Dec. 1908 overleden, Henri van Harten. Hij werd geboren 27 April 1908 en was het zontje van br. en zr. H. van Harten.

MOOKHOEK. — Te Dordrecht is op 8 Febr. overleden zuster Johanna C. Mookhoek. Zij werd gedoopt 14 Dec. 1901 door Jan van Daalen en tevens door hem bevestigd.

ADAM. — Te Leiden is op 8 Febr. overleden, zuster Geertruida D. Adam. Zij werd gedoopt 25 Juli 1906 door Arnold van Limburg.

VIELE. — Te Amsterdam is op 18 Febr. overleden, zuster Jansje Viele. Zij werd geboren 24 Juli 1863, gedoopt 9 Maart 1901 door H. M. Lewis, en bevestigd door Milton L. Lee.

INHOUD.

Een en ander over de Mormonen	Blz. 73	Dankbetuiging	Blz. 91
Mormoonsche Emigratie	" 81	De ware toestand der „Mor-	
De scholen der Kerk	" 83	moonsche" vrouwen	" 92
De raadgeving van Dominee		In ons eigen Zendingsveld	" 94
M. ten Broek	" 84	De zending in andere landen	" 95
Vijf duizend gulden aangeboden .	" 87	Overleden	" 96
Het tweede artikel van Ds. Van			
den Broek	" 89		

Uitgegeven door de NED.-BELG. ZENDING, Crooswijkschesingel 7 B, Rotterdam. — Verkrijgbaar in alle vertakkingen der Zending in Nederland en België.

Abonnementsprijs per jaar: Nederland f 1.80, België fr. 4.50, Buitenland f 2.50, Amerika \$ 1.00. — Per exemplaar 10 cent.